

HEEMKUNDEKRING "PEELLAND"

te

HELMOND

No. 3 - 1963.

Secretariaat:
Mej. M. Magis,
Emmastraat 26,
Helmond.

Bijdragen voor dit blad aan:
C. van Bokhoven,
Oostende 31A,
Helmond.

L.S.,

Hierdoor hebben wij de eer U uit te nodigen tot
deelname aan onze excursie naar het:

Pompstation

van het Helmonds Waterleidingbedrijf,

op dinsdag 28 mei a.s. des avonds om half acht.

Ir. L. Plouvier, directeur der Gemeentebedrijven,
heeft zich bereid verklaard onze leden deskundige voor-
lichting te geven.

Dit wordt een hoogst interessante excursie en
wij vertrouwen dan ook, dat vele leden aanwezig zullen zijn
om eens te horen en te zien hoe een voor onze tijd onont-
beerlijk bedrijf werkt.

De heer Plouvier verzoekt ons om precies half acht
aanwezig te zijn bij het Pompstation, Bakelseweg 139.

Wij wensen U een genoeglijke avond.

Het Bestuur.

Is Uw familie van Helmondse afkomst?

XI.

In de tien voorgaande stukjes hebben we getracht, aan de hand van gegevens die we geput hadden uit doop-, trouw- en andere registers, na te gaan waar de diverse families, die hier wonen, indertijd vandaan kwamen.

Doordat deze archiefstukken over het algemeen niet verder teruggaan dan tot in de 16e eeuw hoogstens, konden wij slechts van enkele families bewijzen, waar deze vandaan kwamen. Zo konden wij o.a. aantonen, dat de familie van Asten, de firmanten van "Diddens & van Asten N.V.", mogelijk uit het dorp van die naam afkomstig is, doch reeds in de 15e eeuw in Heeze woonachtig waren; in de tweede helft van de 18e eeuw kwam deze familie zich in Helmond vestigen.

Het is zeer moeilijk zo niet onmogelijk, met de gegevens die ons ten dienste staan, de bewijzen te leveren, waar de families, welke namen hebben, die blijkbaar van een of andere stad, dorp of gehucht afkomstig zijn, vandaan komen.

Het was voor ons dan ook een ware verrassing, toen we in de "Helmondse Courant" van 13 april l.l. in een artikel van de hand van Paul Kuypers lazen, "waar het originele Helmondse volk uit voortgekomen is".

"Dat leren" - schrijft hij letterlijk - "de namen van degenen die van geslacht op geslacht in onze stad woonden. Dat zijn, om wat families aan te duiden, de Van Aarles, de Van Lieshouten, de Van Mierlo's en de Van Astens. Hoe kwamen zij van onze dorpen hier? Wel, hier moest een bastion (het kasteel) verdedigd worden en daar had men in die dagen huursoldaten voor nodig. Die huursoldaten kwamen stellig niet uit de hoogste lagen van de maatschappij. Ons voorgeslacht had dus materieel of geestelijk niet veel te vererven, tenzij misschien een goed dapper hart".

Al is het in journalistieke pers niet gebruikelijk de bronnen aan te geven, waaruit de auteur zijn kennis heeft geput, wij zouden het niettemin zeer op prijs stellen, als hij ons in de buurt bracht van de onbekende bron, die hij blijkbaar heeft ontdekt.

Zij kan ons dan wellicht, op genealogisch gebied, bij verdere studie tot zeer verrassende resultaten brengen.

J. Heeren.

Gebruik van water uit de Aa en grachten
in het begin der 20e eeuw.

Het pompstation dat wij a.s. dinsdag gaan bezoeken werd officieel in gebruik gesteld op 23 juni 1960.

Bij die gelegenheid hield Prof. J. Krul, oud-directeur van het Rijksinstituut voor de drinkwatervoorziening, een rede waarin hij o.a. zeide:

"drievierden van alle ziekten over de gehele wereld vinden haar ontstaan in het onvoldoende voorhanden zijn van goed drinkwater.
"Ook de laatste Cholera-epidemie die Helmond in 1866 teisterde was het gevolg van slecht drinkwater".

Naar aanleiding van deze opmerkingen wil ik iets memoreren over een gemeenteverordening betreffende het vervuilen en bederven van het water in de rivier de Aa, grachten en waterlopen.

Met schrijven van 3 februari 1823 drongen Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant aan op vaststelling van een reglement als bovengenoemd. Reeds op 15 maart 1823 werd door de raad een reglement vastgesteld waaruit hier enige punten volgen:

1. Niemand zal enige afgetrokken verfstoffen in fabrieken of drukkerijen gebruikt of andere vuiligheden in de rivier de Aa of grachten en gemene waterlopen mogen uitwerpen, uitgieten of uitstorten hetzij directelijk hetzij door goten, zoeyen, riolen of op enige andere wijze in de rivier, grachten of waterlopen uitkomende.
2. Een ieder zal de goten, zoeyen of waterlossingen voor of tegen zijn huisinge of erve alle weken, des zaterdags namiddags nadat het klokje van de parochie~~ken~~ alhier zal zijn geluid, reinigen.
3. Op elke overtreding wordt een boete gesteld van minstens f 1,50.

Deze verordening ontmoette bij veel fabrikanten e.a. groot verzet.

W.Prinsen, Raymakers, Ramaer, de weduwe Bots & Zonen, J. Sutosius, J. Diddens, Gebrs. Diddens en vele anderen, die zich door de nieuwe verordening in hun bestaan bedreigd voelden, richtten zich tot Gedeputeerde Staten om gedaan te krijgen dat de bepalingen milder zouden worden.

Het zou te ver voeren het request op de voet te volgen.

Een gedeelte uit het verzoekschrift waarin over de bierbrouwerijen gesproken wordt volgt hier.

"Wat meer is, er bestaan in Helmond vier bier-
 "brouwerijen, voor drie dezer brouwerijen is,
 "sedert onheuglijke tijden en nog op de huidige
 "dag het benodigde water altcos uit de grachten
 "in de brouwketels getrokken.

"Men heeft nimmer enige klachten, zelfs geen
"de minste aanmerking gemaakt, dat het water
"door wassing of spoeling der geverfde garens
"wordt vervuild.
"De afgeleverde bieren zijn van de beste
"kwaliteit".

Als bijlage, bij het verzoekschrift waren verklaringen van de bierbrouwers Swinkels en van Mierlo.

De verklaring van de brouwer Leonardus Swinkels luidt:

"Ik, ondergetekende Leonardus Swinkels,
"gepatendeerd bierbrouwer wonende te Helmond
"verklare, dat al het water voor mijn bier-
"brouwerij benodigd, sedert onheuglijke tijd
"getrokken is en alsnog wordt getrokken uit
"de gracht in de nabijheid mijner brouwerij,
"in welk water zeer veel, meestal blauw
"geverfde katoenen, wollen en linnen garens
"en stoffen uit de alhier bestaande
"fabrieken gespoeld of gewassen worden en
"dat door deze spoeling geen nadeel aan mijne
"bierbrouwerij of aan de hoedanigheid van het
"gebrouwen bier wordt toegebracht.
"Tot teken der waarheid heb ik deze verklaring
"eigenhandig ondertekend en tenver-
"zoeken der fabrikanten, alhier, afgegeven
"om te dienen daar en zo het behoort.

Helmond, 5 juli 1823.

w.g. L. Swinkels.

Naar aanleiding van het verzoekschrift der fabrikanten werd de verordening aanmerkelijk verzacht tot schade van de gezondheid der inwoners.

Er waren op verschillende punten in de stad wel z.g. "stadspompen" (het is zeer jammer, dat er geen enkele is bewaard gebleven) maar van het water uit de Aa en grachten werd toch nog een veelvuldig gebruik gemaakt.

Onze stad mocht zich in 1900 dan ook gelukkig prijzen, dat zij een eigen waterleidingbedrijf kreeg.

C. van Bokhoven.